

Наукові дослідження і досвід провідних міжнародних університетів свідчить, що інтерактивна освіта забезпечують ефективний розвиток навичок практичного застосування теоретичних знань. Тренінгові технології являються складовою їх упровадження.

Соціально-психологічний тренінг розглядається як форма процесу навчання, що дозволяє формувати у майбутніх менеджерів уміння і навичок працювати самостійно, розвивати свій творчий потенціал.

Реалізація розвитку особистісних якостей менеджера у процедурно-організаційному аспекті пропонується у вигляді тренінгових занять. Принципи організації тренінгових груп (Смельянов Ю.М., Петровська Л.О., Рудестам К., Хрящова Н.Ю., Пахомов Ю.В.) забезпечують зниження напруженості его-захисту їх учасників, стимулювання здатності особистості до експериментування (завдяки відсутності будь-якого оцінювання та осуду), розвиткові професійної звички «рефлексувати на...» (Пов'язель Н.І.), створення максимально сприятливих умов для самопізнання та самовдосконалення, які зумовлені внутрішньо-груповою атмосферою емпатичної підтримки, довіри та співробітництва.

Використання ігрових методів групові дискусії, індивідуальна психологічна діагностика, аналіз конкретних ситуацій, моделювання управлінського процесу, використання різноманітних технік і вправ дозволяє організувати навчальний процес, орієнтований на розвиток творчого потенціалу майбутнього фахівця. Навчання у форматі «teaching» (викладання) переходить до навчання у форматі «learning» (вивчення), при якому особу не навчають, а особа навчається.

Учасники тренінгу використовують свій власний досвід, з урахуванням соціально-психологічних властивостей тренінгових груп, що відповідає загальним принципам андрагогіки як науки про навчання дорослих. Тренінг дає можливість інтенсивного засвоєння необхідних уміння у ході практичної, творчої діяльності як індивідуальної, так і групової.

Створені умови та форми роботи сприяють досягненню загальної мети: високої результативності у міжособистісному спілкуванні, забезпеченні вміння формувати дієздатну команду на принципах корпоративної культури, реалізувати особистісні конкурентні переваги лідера для забезпечення довгострокової перспективи кар'єрного зростання, сприятимуть процесу особистісного самозростання, реалізації творчого потенціалу майбутнього менеджера.

Зубачова І.С., асистент
кафедри теорії та історії держави і права

ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ «КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ» В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ НАУКИ «ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА»

Наука «Теорія держави і права» відіграє фундаментальну роль у підготовці висококваліфікованих юристів, оскільки саме вона закладає підвалини знань та вміння, надає можливість вирішувати практичні правові завдання. Без засвоєння студентами науки «Теорія держави і права» неможливе вивчення галузевих юридичних наук і дисциплін.

Робоча навчальна програма з науки «Теорії держави і права» дозволяє основоположні питання судової влади розглянути під час лекції та обговорити на практичному занятті. Так, дана наука дає знання студентам щодо принципу розподілу влади, що є одним із фундаментальних досягнень правової думки. Даний принцип можна вважати вимогою часу, оскільки саме він став дієвим механізмом у боротьбі з абсолютною владою монарха. Зміцнення верховенства права, законності та захисту прав суспільства, звичайно ж, нерозривно пов'язане саме з принципом розподілу влади. Серед гілок державної влади особливе місце займає судова влада, оскільки її основна роль полягає у вирішенні спорів і розв'язанні конфліктів як між пересічними громадянами, так і між представниками державних гілок влади, тобто вирішення конкретних справ і спорів, що виникають унаслідок конфліктів у суспільстві, між людиною і державою, між різними структурами держави.

Вивчення студентами науки «Теорія держави і права» створює можливість майбутнім юристам розмежовувати такі поняття, як «судова влада», «судова система», «суд» і «правосуддя». Студенти розуміють суть понять «конституційний контроль», «конституційна юрисдикція», отримують базові знання щодо функціонування Конституційного Суду України, Верховного Суду України та судової системи, взагалі. Мають змогу визначити особливу роль судів загальної юрисдикції при захисті прав і свобод людини та громадянина з теоретичних роздумів, а не лише з аналізу чинних нормативно-правових актів. Знають, що провідною функцією судів є здійснення правосуддя, реалізація повнова-

жень судовою владою є необхідною умовою функціонування двох інших гілок влади — виконавчої та законодавчої у контексті правових механізмів стримувань і противаг у системі державної влади. Скасування судової влади зумовить ускладнення у здійсненні державної влади на демократичних засадах, а за певних обставин — і зовсім припинення її функціонування. Студенти отримують знання щодо ознак судової системи України, до яких можна віднести єдність, наявність конституційної та загальної юрисдикції і моноцентризм. Судова система України є системою унітарної держави, котра на відміну від федеративних держав, де існує як система федеральних судів, так і судів окремих суб'єктів федерації (штатів, земель, областей і країв), має єдину судову систему, що не передбачає поділ предмета юрисдикції між судами за ознакою приналежності до різних внутрішньодержавних утворень. Принципи судової системи являють собою керівні (фундаментальні) засади, встановлені Конституцією України, законами, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, що відображають об'єктивно існуючі закономірності створення та функціонування взаємопов'язаних між собою спеціальних державних органів — судів. До них можна віднести принципи та норми, що визначають взаємовідносини особи й судової влади; здійснення правосуддя тільки судом відповідно до закону; поєднання професійних і непрофесійних начал у здійсненні правосуддя; принцип єдності судової системи; принцип територіальності; принцип інстанційності; принцип фінансування судів з бюджету; ступінчастості; ієрархічності; доступності правосуддя тощо.

Отже, отримання знань з базової науки «Теорія держави і права» допомагає підготувати спеціалістів-правників для органів юстиції, судів, прокуратури, органів внутрішніх справ та ін., надає уявлення щодо побудови та функціонування судової системи України, справляє величезний вплив на розвиток юридичного мислення, надає можливість розуміти та розмежовувати юридичні терміни, тлумачити правові норми.

*Іванченко В.В., ст. викл.,
кафедра педагогіки та психології*

РОЛЬ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГІВ ГІМНАЗИЧНОГО ЗАКЛАДУ 18–19 СТ. У ФОРМУВАННІ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ СТАРШИХ УЧНІВ І ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЦЬОГО ПРОЦЕСУ

Питання щодо формування на теренах сучасної України всебічно розвинутої, духовно і морально зорієнтованої молоді є важливим і актуальним для сучасних середніх навчальних закладів.

Велика заслуга у реалізації цих пріоритетних завдань належить гімназіям — «загальноосвітнім навчальним закладам I–III ступенів з поглибленим вивченням окремих предметів відповідно до профілю» [2, с. 81], в яких спеціально підібрані кваліфіковані педагоги, що вирізняються досконаліми духовно-моральними якостями забезпечують «розвиток здібностей, обдарувань і талантів дітей», сприяють формуванню у них духовно-моральних цінностей [2, с. 81].

Перші систематизаційні спроби в забезпеченні всебічного розвитку своїх вихованців були здійснені ще в умовах зародження перших класових держав рабовласницького ладу.

Так, у Межиріччі не пізніше III тисячоліття до н.е. виник особливий освітній заклад — «е-дуба», в якому шановані і, за мірками того часу, кваліфіковані шкільні вчителі — «умміа» не тільки викладали найсучасніші за тими уявленнями галузі знань, але й прагнули морально зорієнтувати своїх підлеглих [4, с. 456–457].

За матеріалами давньоєгипетських папірусних текстів, зокрема «Повчання Ахтоя, сина Дауфа», «Повчання Ані», тощо ми можемо дізнатися про рівень майстерності вчителів шкіл Середнього царства (існувало в межах 2250–2050 рр. до н.е.). У цих школах, що недарма називались «будинками життя», взаємозв'язок, який встановлювався між учнем і вчителем, нагадував взаємини «між батьком і сином, набуваючи передусім не родинного, а духовного статусу» [5, с. 312–314].

Лише в 2–3 ст. до н.е. з-поміж середньо освітніх навчальних закладів, що існували в Полісах Давньої Греції, найбільш популярним видом шкіл, де навчалась заміжня молодь віком 15–18 років, стають гімнасії. На думку дослідників давньогрецької освіти, зокрема, Е. Цибата, П. Жирара, Г. Жураковського, грецькі республіки — поліси старанно піклувались про гімназії, зміцнюючи, як науковий, так і моральний авторитет їх.

За свідченням історика Дж. Вінца, в Афінах найбільш шанованими в колі гімнасій вважались, зокрема, Академія, Лікей, Кіносарг, Птолемеон, Діогеніон [1, с. 66–67]. Гімназії, назва яких походила від давньогрецького слова «gymnasion», з часом визначилось як «навчально-виховні заклади для заможніх юнаків, які навчались політиці, філософії, літературі та займались гімнастикою». Психологічне навантаження на духовно-моральний етап гімназистів, за свідченням